

سوالات متداول در خصوص قراردادهای اختیار معامله

۱. قراردادهای اختیار معامله چیست؟

اختیار معامله شامل دو نوع قرارداد "اختیار معامله خرید" و "اختیار معامله فروش" می‌باشد. هریک از قراردادهای مذکور میان دو نفر منعقد می‌گردد و بابت این معامله مبلغی از طرف خریدار اختیار معامله به فروشنده اختیار معامله تعلق می‌گیرد. این مبلغ قیمت اختیار معامله نامیده می‌شود. به موجب این قرارداد و پرداخت این مبلغ، خریدار اختیار معامله این حق را پیدا می‌کند که در زمان مشخصی در آینده از فروشنده اختیار معامله، مقدار مشخصی از یک دارایی را خریداری نماید و یا به او بفروشد. قابل ذکر است که چه در اختیار معامله خرید و چه در اختیار معامله فروش، تصمیم‌گیری برای خرید و یا فروش دارایی در آینده به عهده خریدار اختیار معامله می‌باشد. فروشنده اختیار معامله می‌بایست از تصمیم خریدار تبعیت کند. با توجه به شرایط قیمتی دارایی پایه، ممکن است خریدار اختیار معامله، احساس کند که استفاده از اختیار معامله منفعتی برای او به همراه ندارد که در این حالت می‌تواند هیچگاه از اختیار معامله خود استفاده ننماید.

۲. منظور از قرارداد اختیار خرید چیست؟

این نوع اختیار معامله به خریدار این اجازه را می‌دهد که مقدار مشخص از یک دارایی را در آینده، در زمانی مشخص و به قیمتی معین خریداری نماید.

۳. منظور از قرارداد اختیار فروش چیست؟

این نوع اختیار معامله به خریدار خود این اجازه را می‌دهد که مقدار مشخص از یک دارایی را در آینده در زمانی مشخص و با قیمتی معین به فروشنده اختیار معامله بفروشد.

۴. منظور از اروپایی یا آمریکایی بودن اختیار معامله چیست؟

اختیار معامله اروپایی، اختیار معامله‌هایی هستند که اعمال آن‌ها فقط در زمان سررسید مقرر شده، صورت می‌پذیرد و خریدار اختیار معامله هیچ‌گاه قبل از زمان سررسید قید شده در اختیار معامله مجاز به استفاده از اختیار معامله خود نمی‌باشد. اختیار معامله‌های آمریکایی برخلاف اختیار معامله‌های اروپایی در هر تاریخی قبل از سررسید قابل اعمال می‌باشند.

۵. اعمال قرارداد اختیار معامله چیست؟

هنگامی که خریدار اختیار معامله، از اختیار خود استفاده می‌کند، گفته می‌شود که خریدار قرارداد خود را اعمال کرده است.

۶. تفاوت قیمت اختیار با قیمت اعمال چیست؟

قیمت اعمال قیمت توافقی خریدار و فروشنده در قرارداد اختیار معامله برای خرید یا فروش دارایی پایه است، در واقع همان قیمت‌هایی است که بورس، نماد معاملاتی را بر اساس آن‌ها گشایش می‌دهد. ولی قیمت اختیار، قیمتی است که مشتریان برای خرید و فروش هر قرارداد اختیار معامله با قیمت اعمال مشخص، باید بپردازند. برای مثال خریدار مبلغ A ریال را برای خرید اختیار معامله خرید با قیمت اعمال K پرداخت می‌کند.

۷. چگونه وقتی دارایی پایه را در اختیار ندارم اقدام به اخذ موقعیت باز فروش کنم؟

موقعیت‌های فروش اخذ شده توسط مشتریان در بازار قراردادهای اختیار معامله به صورت تعهدی می‌باشد. بدین مفهوم که کسی که موقعیت فروش اخذ کرده است خود را متعهد به فروش دارایی در سررسید کرده و لزوماً نیازی به داشتن دارایی در زمان اخذ موقعیت نیست.

۸. چگونه می‌توانم وارد بازار قراردادهای اختیار معامله شوم؟

افراد حقیقی (حداقل ۱۸ سال سن) و حقوقی برای شروع فعالیت در معاملات قراردادهای اختیار معامله، می‌بایست به یکی از شرکت‌های کارگزاری که مجوز معاملاتی قراردادهای مشتقه را در شرکت بورس کالای ایران داشته باشند، مراجعه و درخواست کد کنند. در صورتی که مشتری قبلاً اقدام به دریافت کد معاملاتی قراردادهای آتی از طریق شرکت‌های کارگزاری کرده باشد، می‌تواند با همان کد معاملاتی در معاملات قراردادهای اختیار معامله نیز فعالیت کند.

۹. کد قراردادهای آتی دارم، آیا باید حساب در اختیار جدید افتتاح کنم؟

خیر، در صورتی که مشتری قبلاً برای کد معاملاتی قراردادهای آتی خود حساب در اختیار داشته باشد، می‌تواند با همان حساب در قراردادهای اختیار معامله نیز فعالیت کند.

۱۰. آیا امکان درخواست کد قراردادهای اختیار معامله در شهرستان‌ها وجود دارد؟

با توجه به اینکه احراز هویت و دریافت مدارک می‌بایست حضوری انجام شود، اگر شرکت کارگزاری مد نظرتان در شهرستان شما شعبه داشته باشد، می‌توانید با مراجعه به آن شعبه درخواست کد نمایید. در غیر اینصورت باید به نزدیکترین شعب کارگزاری در محل سکونت خود مراجعه نمایید.

۱۱. چگونه کارگزار مناسب برای خود انتخاب کنم؟

لیست و اسامی شرکت‌های کارگزاری دارای مجوز معاملات مشتقه، یعنی کارگزاری که می‌توانید از طریق آن‌ها اقدام به خرید و فروش قرارداد اختیار معامله نمایید، در سایت شرکت بورس کالای ایران در بخش ذینفعان و زیر بخش مجوزها درج شده است.

۱۲. آیا می‌توان همزمان با بیش از یک کارگزار فعالیت کرد؟

در معاملات قراردادهای اختیار معامله شرکت بورس کالای ایران، امکان انجام معامله به صورت همزمان با بیش از یک کارگزار وجود ندارد. مشتری می‌تواند در صورت تمایل به تغییر کارگزاری، فرم درخواست انتقال کد معاملاتی را تکمیل و آن را به کارگزار مورد نظر خود ارائه کند.

۱۳. آیا می‌توانم کارگزار خود را تغییر دهم؟

مشتریان در صورت نیاز به تغییر کارگزار، می‌توانند پس از بستن کلیه موقعیت‌های باز خود، کارگزار جدید را انتخاب و فرم‌های مربوط به انتقال کد معاملاتی را تکمیل و کارگزار خود را تغییر دهند.

۱۴. مبلغ مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در قراردادهای اختیار معامله چقدر است؟

مبلغ مورد نیاز برای معامله هر قرارداد اختیار معامله تحت عنوان وجه تضمین اولیه در مشخصات قرارداد دارایی پایه مذکور مندرج در سایت شرکت بورس کالای ایران اعلام می‌شود. شایان ذکر است این مبلغ برای خریداران و فروشندگان اختیار متفاوت می‌باشد: خریدار برای ثبت سفارش خود برای هر قرارداد می‌بایست ارزش معامله به همراه کارمزدهای مربوطه را در حساب عملیاتی خود داشته باشد. ارزش معامله برابر است با قیمت اختیار مورد نظر ضربدر اندازه قرارداد.

ولی فروشنده برای ثبت سفارش خود باید مبلغ وجه تضمین اولیه را در حساب عملیاتی خود داشته باشد. با توجه به این که مبلغ دقیق وجه تضمین اولیه بر اساس تغییرات قیمت دارایی پایه به صورت مدور تغییر می‌کند، این مبلغ از طریق اطلاعیه وجه تضمین اولیه در بخش اعلانات آتی سایت شرکت بورس کالای ایران اطلاع رسانی می‌شود.

۱۵. آیا می‌توانم معاملات را از طریق درگاه معاملات برخط (آنلاین) انجام دهم؟

خیر، متأسفانه هنوز زیرساخت لازم برای انجام معاملات قراردادهای اختیار معامله در بستر معاملات برخط وجود ندارد. در آینده نزدیک این امکان برای مشتریان محترم فراهم خواهد شد.

۱۶. ساعات و روزهای انجام معامله به چه صورت است؟

همه روزه از شنبه تا چهارشنبه از ساعت ۱۰ الی ۱۹ و پنجشنبه‌ها از ساعت ۱۰ الی ۱۶ امکان انجام معاملات قراردادهای اختیار معامله وجود دارد. در آخرین روز معاملاتی هر نماد، ساعت معاملاتی از ساعت ۱۰ الی ۱۵ خواهد بود.

۱۷. کارمزد معاملات قراردادهای آتی چقدر است؟

سرمایه گذاران به ازای معامله هر قرارداد آتی، مبلغ ۳۰۰۰ ریال کارمزد پرداخت می‌نمایند.

۱۸. قیمت پایانی چگونه محاسبه می‌شود؟

اگر قرارداد اختیار معامله‌ای در یک روز معاملاتی معامله شود، قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله، میانگین وزنی قیمت معاملات انجام شده طی آن روز معاملاتی است. ولی اگر در آن روز معاملاتی، قراردادی معامله نشود، قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله در روز کاری قبل به عنوان قیمت پایانی در نظر گرفته خواهد شد. که در صورت عدم انجام معامله به صورت متوالی در آن نماد، این روند (استفاده از قیمت پایانی روز قبل) حداکثر تا ۲ روز کاری ادامه خواهد داشت، پس از آن، بورس قیمت پایانی قرارداد اختیار معامله را بر اساس قیمت پایانی قراردادهای زیرگروه هم‌ماه آن نماد و یا به صورت تئوریک محاسبه می‌نماید.

۱۹. آیا همانند معاملات قراردادهای آتی، در این معاملات نیز تسویه روزانه حساب‌ها وجود دارد؟

در واقع بعد از پایان جلسه معاملاتی، ارزش قراردادهای اختیار معامله شده (معادل حاصلضرب قیمت اختیار در حجم قرارداد) از حساب خریدار اختیار کسر و به حساب فروشنده اختیار واریز می‌گردد. کارمزدهای معاملاتی نیز از حساب خریدار و فروشنده کسر و به حساب بورس، سازمان و کارگزار مربوطه واریز خواهد شد.

۲۰. با توجه به نبودن تعدیل روزانه حساب مشتریان، مفهوم At Risk و Margin Call چیست؟

در پایان روز و پس از محاسبه قیمت پایانی هر نماد، بورس مبلغ نهایی وجه تضمین را تحت عنوان وجه تضمین لازم، اعلام و بر اساس آن وضعیت مشتریان داری موقعیت باز فروش را مشخص می‌نماید. بدین معنی که بورس هر روز وجه تضمین لازم را محاسبه و در سامانه معاملاتی اعلام می‌کند. در نتیجه بر اساس مبلغی که هر روز اعلام می‌شود مشتری می‌بایست حداکثر ۷۰٪ مبلغ اعلام شده را در حساب عملیاتی خود داشته باشد در غیر این صورت خطریه افزایش وجه تضمین دریافت خواهد کرد. بنابراین در صورتی که دارنده موقعیت فروش در پایان روز، مبلغ وجه تضمین لازم را در حساب خود داشته باشد، وضعیت عادی خواهد داشت. در صورتی که مبلغی کمتر از وجه تضمین لازم و تا سطح ۷۰ درصد آن داشته باشد، اصطلاحاً مشتری At Risk خواهد شد. در صورتی که موجودی حساب وی کمتر از ۷۰ درصد مبلغ وجه تضمین لازم به ازای هر قرارداد باشد، مشتری اصطلاحاً Margin Call شده و در این حالت می‌بایست وجه تضمین جبرانی را به حساب خود واریز کند یا بخشی از موقعیت‌های خود را در بازار ببندد به طوری که مبلغ وجه تضمین لازم به ازای هر قرارداد در حساب وی موجود باشد.